

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ที่มุ่งพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยประยุกต์ตามแบบขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (กฤษียากร เตชะปิยะพร, 2552) ตามลำดับคือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม (Review literature) สร้างต้นฉบับนวัตกรรม (D1 = Development ครั้งที่ 1) ตรวจสอบประสิทธิภาพในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (R1= Research ครั้งที่ 1) ปรับปรุงต้นฉบับ (D2) ทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น (R2) และทั้งนี้ดำเนินการจนได้ต้นแบบนวัตกรรม คือหลักสูตรภูมิปัญญา โดยในการวิจัยนี้จะนำขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนามาผสมผสานกับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนการดำเนินงานวิจัยมี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วในขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการทดลอง 2 ส่วน คือการศึกษานำร่องและการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตร

การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอดอยหล่อ ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในเขตพื้นที่อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีกระบวนการศึกษาดังนี้

1. ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในช่วงโม่งกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์และจัดการสนทนากลุ่มกับบุคคลที่มีส่วน

เกี่ยวข้อง ดังตาราง 2

ตาราง 2 สถานภาพ จำนวน อาชีพ และการศึกษาสูงสุด ของผู้ถูกสัมภาษณ์ และร่วมสนทนากลุ่ม

สถานภาพของผู้สนทนากลุ่ม	จำนวน	อาชีพ	การศึกษาสูงสุด
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	รับจ้าง ทำสวน	มัธยมศึกษาตอนต้น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	ค้าขาย ทำสวน	ประถมศึกษา
ผู้ปกครองนักเรียน	3	รับจ้าง ทำสวน	ประถมศึกษา
ครู	4	ข้าราชการ	ปริญญาโท
ผู้บริหารโรงเรียน	2	ข้าราชการ	ปริญญาโท
นักเรียน	6	-	-
รวม	20		

จากตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มฐานตามหมวดกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้นมีครูแต่ละช่วงชั้นเป็นคณะทำงาน มีครูผู้รับผิดชอบและประสานกิจกรรมของช่วงชั้นในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเริ่มตั้งแต่การเตรียมงาน การดำเนินงาน การกำกับติดตามงานและการสรุปผลการดำเนินงาน มีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานการดำเนินงาน ภาพกิจกรรมและผลงานสรุปเป็นแฟ้มเอกสารผลงานตามฐานกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น

2. ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน ได้แก่

2.1 ลักษณะของกิจกรรม โดยโรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อม และมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ จัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตรงตาม เนื้อหา เหมาะสมกับนักเรียนและบริบทของโรงเรียน และวัดผลประเมินผลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

2.2 การจัดกิจกรรมครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เนื่องจากครูส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนรู้อาจจากการทำแบบฝึกและการท่องจำ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ มีกำลังใจในการเรียนรู้ และครูส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ครู ชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเชื่อว่ากิจกรรมทุกกิจกรรมตอบ

Joy Head (สมอง) Heart (หัวใจ) Hand (มือ) ตามแต่ละช่วงวัยของผู้เรียนทั้งสิ้น ส่วนโครงสร้างกิจกรรมที่จัดประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ซึ่งการออกแบบกิจกรรมต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสนใจและความถนัด โดยประเมินองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบกับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นระยะและต่อเนื่องตามสภาพจริง

ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอบรมผู้บริหารโรงเรียน และครู การประชุมและเตรียมความพร้อมทั้ง ผู้บริหาร ครู และนักเรียน การดำเนินงานตามแผนงาน การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ และสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง พบปัญหาบางในการติดตามการดำเนินกิจกรรมเนื่องจากผู้บริหารและครูมีภาระงานสอน งานกิจกรรมอื่นๆ ค่อนข้างมาก

2.3 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ก็ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรวัสดุรายหัวของนักเรียน ถ้าเป็นวัสดุในท้องถิ่นนักเรียนช่วยหามาบ้าง เช่น ใบตอง กล้วย แต่ก็มีปริมาณน้อยต้องจัดซื้อโดยครู ทางคณะครูต้องการงบประมาณมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรม

2.4 การวัดและประเมินผล ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม พบว่า มีการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม ประกอบด้วย การประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินผลจากการมีส่วนร่วม และการประเมินผล After Action Review (AAR) โดยการสะท้อนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้สนับสนุน

ด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า มีผลการปฏิบัติหรือผลลัพธ์ของโครงการ โดยใช้การประเมินผล After Action Review (AAR) ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ สิ่งที่คาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ความแตกต่างจากเดิม และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 คือผู้เรียนประสบความสำเร็จ กับ ด้านที่ 2 คือผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จ

ในส่วนของการข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบายของสถานศึกษา "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ทางโรงเรียนควรวางแผนทำปฏิทินการจัดกิจกรรม กำหนดผู้รับผิดชอบ มีงบประมาณในการจัดหาสื่อ วัสดุให้เพียงพอ ที่สำคัญควรสอบถามหรือสำรวจความสนใจความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่จะให้นักเรียนอยากมาเรียนรู้ด้วย เช่น กิจกรรมทำขนมพื้นบ้านง่ายๆ เช่น ขนมกล้วย ควรประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเช่นกำหนดให้นักเรียนเอาใบตอง กล้วยมาจากบ้าน ครูเตรียมห้องครัว จัดหาแป้งทำขนม อุปกรณ์ การเรียนให้พร้อม ช่วงเวลาเรียนก็ได้ลงมือทำรู้สึกสนุก ไม่เครียด ทำเสร็จได้นำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทดลองชิมอาหาร/ขนม รสชาติจะดีหรือไม่สำคัญอยู่ที่นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและกลุ่ม ประเด็นที่สำคัญคณะครู ผู้ปกครองเสนอแนะว่าควรออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อจะได้เรียนรู้เชื่อมโยงภูมิปัญญาด้านอาหารคาว หวาน อาชีพ พืชผลการเกษตร ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้นักเรียนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้

ประเด็นที่น่าสนใจในการดำเนินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะมีความยั่งยืนหากมีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณในการจัดกิจกรรมจำกัดส่งต่อการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องรายงานผลการจัดกิจกรรมตามสภาพจริง เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง ไม่เพียงแต่ประเมินให้ผ่านไปเท่านั้น

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

2.1 โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยโรงเรียนปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการจากชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน โดยมีการจัดประชุมครูศึกษารูปแบบจากนโยบายการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ นำมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการถึงเวลาบ่ายสองโมง โดยช่วงระยะเวลาหลังเลิกเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ปฏิบัติจริงและเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่จะช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบหรือความสามารถของตนเอง ตลอดทั้งกิจกรรมภูมิปัญญาในท้องถิ่น เช่น การทำขนมพื้นบ้านแบบง่ายๆ นักเรียนจะสนุกสนานเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ 1) การประชุมครูและเตรียมการครูก่อนดำเนินงาน 2) การจัดทำแผนการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และตารางปฏิบัติงาน 3) แนวทางการจัดฐานกลุ่มกิจกรรมแต่ละช่วงชั้น และคณะครูที่รับผิดชอบ 4) รูปแบบกิจกรรม ใบบางกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ของแต่ละฐานกลุ่มกิจกรรม 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่าง ผู้บริหารกับครู ครูกับครู และนักเรียนกับครู 6) ผลงานกิจกรรมและภาพถ่ายกิจกรรมแสดงผลงาน 7) การแสดงความชื่นชมกิจกรรมและผลงานของนักเรียน 8) การสรุปความพึงพอใจและความสำเร็จในการจัดกิจกรรม และ 9) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ

2.2.1 เนื้อหาสาระหลักสูตรโรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน ซึ่งพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ และเนื้อหาที่นักเรียนสนใจเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น การทำอาหาร ทำขนม ทำของเล่นง่ายๆ งานอาชีพ ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เป็นต้น

2.2.2 การจัดกิจกรรมหรือสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน ได้ออกแบบเป็นกลุ่มฐานกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น ภายใต้กลุ่มหมวดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สร้างเสริม คุณลักษณะและค่านิยม สร้างเสริมทักษะการ

ทำงานและทักษะอาชีพ ซึ่งรายการกิจกรรมและสาระกิจกรรมของโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมโครงการพัฒนาของโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมโครงการที่หลากหลายที่กำหนดไว้ จึงได้นำกิจกรรมในแต่ละโครงการมาผนวกจัดเป็นกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และมีกิจกรรมในส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาจากโรงเรียนต้นแบบนำร่องที่โรงเรียนได้ไปศึกษาดูงาน โดยมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน การจัดกลุ่มฐานกิจกรรม ได้ยึดระดับช่วงชั้นเป็นหลัก เพราะสามารถแบ่งกลุ่มครูผู้รับผิดชอบ และจัดกิจกรรมในแต่ละชั้นของช่วงชั้น เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้และตามกลุ่มหมวดกิจกรรมที่กำหนดในคู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้ กิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นการจัดกิจกรรมในแต่ละระดับชั้น/ช่วงชั้น ปัญหาจึงอยู่ที่การออกแบบกิจกรรม กำหนดกิจกรรมและจัดกิจกรรมที่ต้องมีจำนวนพอเพียง และหลากหลายสอดคล้องกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เวลาและระยะเวลาต้องพอเหมาะพอดีในการจัดกิจกรรมแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ในภาคเรียน ทั้งนี้เพราะต้องจัดทุกชั้น ทุกวันในแต่ละสัปดาห์ตลอดภาคเรียน ดังนั้นรายการกิจกรรม รูปแบบกลุ่มฐานกิจกรรม จึงต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและศักยภาพของครู ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ข้อได้เปรียบของการจัดกลุ่มฐานกิจกรรมเป็นช่วงชั้น ก็คือ คณะครูในแต่ละช่วงชั้น สามารถทำงานร่วมกัน สะดวกต่อการออกแบบกิจกรรมที่ต้องให้สอดคล้องกับวัย พัฒนาการของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับช่วงชั้นเดียวกัน นอกจากนั้นจะทำให้กิจกรรมมีความครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาสาระรายวิชาของแต่ละชั้น ในกรณีที่มีครูมีจำนวนน้อย ต้องจัดกลุ่มครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรม กำหนดรูปแบบและรายการกิจกรรมในทุกะดับชั้นหรือช่วงชั้น โดยใช้กลุ่มกิจกรรมเป็นฐานความรู้ในการจัดกิจกรรม

ปัญหาการปฏิบัติจะอยู่ที่การวางแผนงาน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม การสรุป และประเมินผลงาน ที่ต้องมีช่วงเวลาที่เหมาะสม มีการประชุมติดตามผลเป็นระยะ ประกอบกับโรงเรียนมีความตระหนักให้ความสำคัญและตื่นตัว จึงได้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบนำร่อง ประชุมชี้แจงให้ความรู้ จัดแบ่งกลุ่มครูตามช่วงชั้นเป็นคณะทำงานในการเตรียมออกแบบกิจกรรม กำหนดแผนกิจกรรม ตารางปฏิทินกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ และในช่วงดำเนินงานคณะครูได้ดำเนินงานตามแผนปฏิทินกิจกรรม มีการจัดเก็บเอกสาร ข้อมูลหลักฐาน

2.2.3 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.2.4 การวัดและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษากำกับ นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร

2.3.1 ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อจัดซื้อ จัดหาสื่อ วัสดุ ที่โรงเรียนใช้ในการจัดกิจกรรม

2.3.2 ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน หน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น เพื่อประสานขอความร่วมมือในการจัดหาสื่อ วัสดุ วิทยากร มาใช้ในการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

การออกแบบและสร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจากการนำผลการวิเคราะห์แนวคิดและการศึกษาข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นพื้นฐานกำหนดองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตร มีการดำเนินงานดังนี้

1. กำหนดสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขพุทธศักราช 2545 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. กำหนดชื่อหลักสูตรโดยระบุชื่อของหลักสูตรให้สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและการพัฒนา

3. กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการของหลักสูตร โดยกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นเพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร สมรรถนะของผู้เรียน เป็นการคาดหวังผลที่ได้และสิ่งที่เกิดกับตัวผู้เรียนเมื่อผ่านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและหลักการของหลักสูตร

5. ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน เงื่อนไขการใช้หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเวลาเรียน จัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยกำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อต่างๆ ตามลำดับดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และหรือพัฒนากิจกรรมขึ้นเอง หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ หลักการประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์องค์ความรู้โดยให้แต่ละกิจกรรมเป็นการค้นคว้าหาความรู้ร่วมกันที่เน้นการปฏิบัติ การใช้วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้สื่อ วัสดุ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และการนำเสนอผลงาน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) รูปแบบของ Driver & Bell, 1986 และเพิ่มพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการทำขนมและอาหารพื้นบ้าน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่ครูกำหนดสถานการณ์ หรือปัญหาในการเรียนรู้ อธิบายจุดมุ่งหมาย และสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการอยากรู้อยากเรียน

2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation) ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ โดยละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน ครูนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ พร้อมตั้งคำถามที่ให้นักเรียนนำ

ความรู้หรือประสบการณ์เดิมมา สรุปเขียนในรูปของผังมโนทัศน์แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ร่วมกันพิจารณาความเหมือนหรือความแตกต่าง ที่เกิดจากความคิดของตนเองและของผู้อื่น

3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (Restructuring of ideas) เป็นขั้นตอนที่ครูกำหนดให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้จากวิทยากรภูมิปัญญาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำแนวคิดมาวางแผนออกแบบ ทดลอง สืบค้นข้อมูล รวบรวมข้อมูล อภิปรายผลร่วมกันเพื่อให้เกิดแนวความคิดใหม่หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยให้ผู้เรียนช่วยกันหาแนวทางหรือเหตุผลมาสนับสนุนแนวความคิดหรือความรู้ใหม่ที่นักเรียนมีความพึงพอใจ

4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the new ideas) ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำแนวความคิดที่ได้จากความรู้ใหม่มาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น แล้วร่วมกันกำหนดสถานการณ์ขึ้น พร้อมกับหาวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ

5) ขั้นทบทวน (Review) ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทบทวนความรู้และความเข้าใจตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดบทเรียน นำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ในรูปของผังมโนทัศน์ และสรุปองค์ความรู้ใหม่ร่วมกันอีกครั้ง ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความสอดคล้องและเอื้อที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ กล่าวคือ ขั้นนำและขั้นดึงความคิดเป็นขั้นที่ได้ให้ความสำคัญกับความรู้เดิมของผู้เรียน ขั้นปรับเปลี่ยนความคิดและนำความคิดไปใช้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มโดยผ่านกระบวนการคิด และนำความรู้ไปใช้ และขั้นทบทวนเป็นขั้นตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป รูปแบบดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

5.3 กำหนดสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนด

5.4 กำหนดการประเมินผล โดยกำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น บรรลุจุดประสงค์นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือไม่ ทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ เจตคติ และการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการออกแบบและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

5.5 กำหนดการเขียนบันทึกหลังจัดกิจกรรมเพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมเพื่อการปรับปรุง พัฒนากิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หลังจากที่ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปจัดพิมพ์ เข้าเล่ม นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพโดยการประเมินโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้าน การพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมิน ผลการศึกษาประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร ได้ผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสภาพปัญหา	4.60	0.55	มากที่สุด
2	หลักการและเหตุผลของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร	4.40	0.41	มาก
3	ความเหมาะสมของจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด
4	ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ	4.60	0.55	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.20	0.45	มาก
6	ความเหมาะสมของสื่อและนวัตกรรมที่ใช้	4.60	0.55	มากที่สุด
7	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
8	ความชัดเจนของภาษา	4.40	0.55	มาก
9	การประเมินผลของหลักสูตร องค์ประกอบต่างๆ ของโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ในสภาพจริงได้เพียงใด ความเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
ภาพรวม		4.40	0.41	มาก

จากตาราง 3 ผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่ความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของจุดประสงค์ของหลักสูตร ความสอดคล้องของสภาพปัญหา เนื้อหาสาระ สื่อและนวัตกรรมที่ใช้ และระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และ 4.60 ตามลำดับ

การปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร

หลังจากผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรที่ออกแบบและสร้างขึ้นแล้ว นำหลักสูตรในส่วนที่มีข้อบกพร่องมาปรับปรุงให้สมบูรณ์และพร้อมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

การทดลองใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เป็นการนำหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ขั้น คือ 1) การศึกษานำร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และ 2) การทดลองใช้หลักสูตรที่สมบูรณ์เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษานำร่อง (Pilot study)

การศึกษานำร่องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้จากการใช้หลักสูตรจากสถานการณ์จริง และประเมินความเหมาะสมการใช้หลักสูตรโดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนวัดหนองหลวง ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ชั้นที่ทดลอง	จำนวนนักเรียน	หน่วยการเรียนรู้ที่ทดลอง	จำนวนเวลาที่ทดลอง
ประถมศึกษาปีที่ 1-3	23	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ขนม พื้นบ้านอำเภอดอยหล่อ	20
ประถมศึกษาปีที่ 4-6	24	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อาหาร พื้นบ้านอำเภอดอยหล่อ	20
รวม	47	-	-

ผลการทดลองนำร่องพบว่าข้อบกพร่องที่ควรนำมาแก้ไขในการทดลองครั้งต่อไป ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวน 20 ข้อมีจำนวนมาก ทำให้นักเรียนที่อ่านไม่คล่องใช้เวลาทำนาน รู้สึกเบื่อ ไม่อยากทำ
2. บางกิจกรรมใช้เวลานานเกินกำหนดในการทดลอง เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การทำข้าวต้มหัวหงอก ใช้เวลาในการต้มข้าวต้มที่มัดเสร็จแล้วประมาณ 1 ชั่วโมง ต้องวางแผนกับวิทยากรไว้ล่วงหน้า โดยนำข้าวต้มที่สุกแล้วมาเป็นตัวอย่างเพื่อลดเวลาการต้มจริงเพียงต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ขั้นตอนการต้มให้สุก

1. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้กำหนดขั้นตอนการสอนแบบ สรรค์สร้างองค์ความรู้ของ Diver and Bell ประกอบไปด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นตั้งความคิด ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด ทำความกระจ่างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นฝึกปฏิบัติจริง และขั้นสรุปองค์ความรู้ โดยมีวิทยากรภูมิปัญญาและครูสอนร่วมกัน พบว่า การสอนในขั้นปรับเปลี่ยนความคิดยังไม่ชัดเจน เนื่องจากนักเรียนยังขาดประสบการณ์พื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขาดทักษะวิเคราะห์ข้อมูลทำให้สรุปองค์ความรู้ไม่ได้

2. เครื่องมือวิจัย ได้แก่ เอกสารหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้จำนวน 2 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องขนมพื้นบ้านอำเภอดอยหล่อใช้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 แผน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องอาหารพื้นบ้านอำเภอดอยหล่อ ใช้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 แผน ดังรายละเอียดตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ชื่อหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
1. ขนมหันบ้าน อำเภอคลองหลวง	1. สำรวจชื่อขนมหันบ้าน อำเภอคลองหลวง 2. ขนมหัน 3. ขนมหันหัวหงอก 4. ขนมหันวิทู 5. ขนมหันอ่อน 6. ขนมหันกล้วย 7. ขนมหันปาด 8. ขนมหันเกลือ 9. โครงงานขนมหันบ้าน 10. โครงงานขนมหัน บ้าน	2. อาหารบ้าน อำเภอคลองหลวง	1. สำรวจชื่ออาหาร บ้านอำเภอคลองหลวง 2. แกงขนุน 3. ลาบ 4. แกงผักเขียว 5. แกงอ่อม 6. แกงฮังเล 7. ห่อหมก 8. แกงโสม 9. โครงงานอาหาร บ้าน 10. โครงงานอาหาร บ้าน

จากผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ได้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ที่สังเคราะห์จากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรนำมาสร้างโครงสร้างหลักสูตร มีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ คำชี้แจงในการใช้หลักสูตร ความนำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สารและมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ เนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีหน่วยเรียนรู้อำเภอคลองหลวง 2 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ขนมหันบ้านอำเภอคลองหลวง หน่วยที่ 2 อาหารบ้านอำเภอคลองหลวง สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง และทั้งสองหน่วยการเรียนรู้ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยละ 10 แผนการเรียนรู้ รวมทั้ง 20 แผนการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยละ 10 องค์ประกอบเดียวกันคือ 1) ผลการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารสำคัญ 4) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 8) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ 9) กิจกรรมเสนอแนะ และ 10) ภาคผนวก ใบงาน ใบความรู้

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรที่สมบูรณ์เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดดังนี้

เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 4 โรงเรียนจาก 4 ตำบล ดังนี้

ชื่อโรงเรียน	ตำบล	จำนวนนักเรียน		รวม
		ชั้นประถมศึกษา ตอนต้น	ชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย	
1.บ้านใหม่หนองหอย	สันติสุข	25	68	93
2.บ้านสามหลัง	สองแคว	44	62	106
3.บ้านเหล่าเป่า	ดอยหล่อ	72	56	128
4.วัดศรีดอนชัย	ยางคราม	34	41	75

ประชากรในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ ดอยหล่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในอำเภอ ดอยหล่อ จำนวน 4 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากจำนวน 4 ตำบล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลองครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ปฐมนิเทศชี้แจงการจัดกิจกรรมการใช้หลักสูตรในคาบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ทดสอบก่อนเรียน

ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยแนะนำวิธีการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตาม แผนการจัดการเรียนรู้ให้กับครู และวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยดำเนินการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 10 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนและวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินการจัดการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้หลักสูตรชมพื้นบ้านอำเภอ ดอยหล่อ จำนวน 1 หน่วย การเรียนรู้ จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้หลักสูตรอาหารพื้นบ้านอำเภอ ดอยหล่อ จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 3 ทดสอบหลังเรียนจากการใช้หลักสูตรโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบ ก่อนเรียน

ผลการประเมินหลังทดลองใช้หลักสูตรโดยทดสอบและประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

หลังจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลายทั้ง 4 โรงเรียนทดสอบหลังเรียน แล้ว นำผลมาวิเคราะห์เป็นภาพรวมและจำแนกเป็นรายโรงเรียนตามระดับชั้น ดังนี้

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตอนต้นและตอนปลายในภาพรวมหลังจากเรียนรู้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอดอยหล่อ

ระดับชั้น	N	ก่อนเรียน	S.D.	หลังเรียน	S.D.	df	t
ประถมศึกษาตอนต้น	175	3.71	1.25	6.78	0.84	174	27.07
ประถมศึกษาตอนปลาย	227	8.94	1.91	13.17	1.66	226	28.44

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในภาพรวมหลังจากเรียนรู้จากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ พบว่า มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 6.78$, S.D. = 0.84) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.25) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 13.17$, S.D. = 1.66) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 8.94$, S.D. = 1.91) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ

ระดับชั้น	N	ก่อนเรียน	S.D.	หลังเรียน	S.D.	df	t
ประถมศึกษาตอนต้น	34	4.09	1.13	6.56	0.66	33	12.41
ประถมศึกษาตอนปลาย	41	8.68	1.58	13.41	1.98	40	13.54

จากตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 6.56$, S.D. = 0.66) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 1.13) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 13.41$, S.D. = 1.98) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 8.68$, S.D. = 1.58) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอดอยหล่อ

ระดับชั้น	N	ก่อนเรียน	S.D.	หลังเรียน	S.D.	df	t
ประถมศึกษาตอนต้น	44	3.55	1.17	6.68	0.85	43	15.94
ประถมศึกษาตอนปลาย	62	8.97	2.00	13.21	1.62	61	17.00

จากตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านสามหลัง

ตำบลสองแคว อำเภอดอยหล่อ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 6.68, S.D. = 0.85) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 1.17) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 13.21, S.D. = 1.62) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.97, S.D. = 2.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อ

ระดับชั้น	N	ก่อนเรียน	S.D.	หลังเรียน	S.D.	df	t
ประถมศึกษาตอนต้น	72	3.60	1.30	7.01	0.81	71	18.03
ประถมศึกษาตอนปลาย	56	8.79	1.76	12.88	1.52	55	13.40

จากตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 7.01, S.D. = 0.81) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 1.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 12.88, S.D. = 1.52) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.79, S.D. = 1.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอดอยหล่อ

ระดับชั้น	N	ก่อนเรียน	S.D.	หลังเรียน	S.D.	df	t
ประถมศึกษาตอนต้น	25	3.88	1.34	6.60	1.00	24	8.28
ประถมศึกษาตอนปลาย	68	9.19	2.11	13.24	1.13	67	13.63

จากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะในโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอดอยหล่อ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 6.60, S.D. = 1.00) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 1.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 13.24, S.D. = 1.13) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 9.19, S.D. = 2.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลายในภาพรวมและจำแนกเป็นรายโรงเรียน

หลังจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลายทั้ง 4 โรงเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจหลังเรียนแล้ว นำผลมาวิเคราะห์เป็นภาพรวมและจำแนกเป็นรายโรงเรียนตามรายชื่อตามระดับชั้นและโรงเรียน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในภาพรวมที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ อำเภอดอยหล่อ ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นอำเภอดอยหล่อ ในภาพรวมที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 175)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	2.64	0.54	มาก
2. นักเรียนรู้จักขมในท้องถิ่นจากกิจกรรมลดเวลาเรียน	2.68	0.50	มาก
3. นักเรียนมีความสุขได้ลงมือทำขม	2.63	0.55	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	2.65	0.56	มาก
5. นักเรียนจะเอาวิธีการทำขมไปทดลองทำที่บ้าน	2.71	0.50	มาก
รวม	2.66	0.23	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น อำเภอดอยหล่อ ในภาพรวมที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.23)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอำเภอดอยหล่อ ในภาพรวม ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ

(n = 227)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	4.37	1.03	มาก
2. นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้นจากกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.50	0.71	มาก
3. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.20	0.98	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	4.41	0.87	มาก
5. นักเรียนจดจำเรื่องราวในบทเรียนได้เป็นอย่างดี	4.65	0.78	มากที่สุด
6. สอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	4.12	1.10	มาก
7. หลังจากเรียนจบแล้ว อยากเรียนเรื่องอื่นต่อไปทันที	4.32	0.82	มาก
8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกลงมือทำด้วยตนเอง	4.09	1.00	มาก
9. นักเรียนจะเอาวิธีการทำอาหารไปทดลองทำที่บ้าน	4.37	0.89	มาก
รวม	4.33	0.53	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอำเภออดอยหล่อในภาพรวมที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53)

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดศรีดอนชัยตำบลยางคราม อำเภออดอยหล่อ ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 34)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	2.70	0.41	มาก
2. นักเรียนรู้จักขนมในท้องถิ่นจากกิจกรรมลดเวลาเรียน	2.66	0.43	มาก
3. นักเรียนมีความสุขได้ลงมือทำขนม	2.48	0.55	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	2.64	0.51	มาก

5. นักเรียนจะเอาวิธีการทำขนมไปทดลองทำที่บ้าน	2.51	0.49	มาก
รวม	2.59	0.23	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอฮอดยล่ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 0.23)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอฮอดยล่ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอฮอดยล่ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 41)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็ว	3.85	1.16	มาก
2. นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้นจากกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.50	0.70	มาก
3. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	3.59	1.22	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	4.38	0.92	มาก
5. นักเรียนจดจำเรื่องราวในบทเรียนได้เป็นอย่างดี	4.29	1.17	มาก
6. สอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	3.85	1.16	มาก
7. หลังจากเรียนจบแล้ว อยากเรียนเรื่องอื่นต่อไปทันที	4.30	0.83	มาก

8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกลงมือทำด้วยตนเอง	3.49	1.20	มาก
9. นักเรียนจะเอาวิธีการทำอาหารไปทดลองทำที่บ้าน	4.38	0.92	มาก
รวม	4.05	0.42	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดศรีดอนชัย ตำบลยางคราม อำเภอฮอดที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.42)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอฮอด ดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอฮอดที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 44)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	2.51	0.62	มาก
2. นักเรียนรู้จักขนมในท้องถิ่นจากกิจกรรมลดเวลาเรียน	2.60	0.51	มาก
3. นักเรียนมีความสุขได้ลงมือทำขนม	2.65	0.54	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	2.65	0.61	มาก
5. นักเรียนจะเอาวิธีการทำขนมไปทดลองทำที่บ้าน	2.74	0.44	มาก
รวม	2.61	0.24	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอฮอดที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะมีความพึงพอใจค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.24)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอต๋อยหล่อ ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอต๋อยหล่อ ที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 62)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	4.50	0.84	มาก
2. นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้นจากกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.42	0.74	มาก
3. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.34	0.75	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	4.27	0.86	มาก
5. นักเรียนจดจำเรื่องราวในบทเรียนได้เป็นอย่างดี	4.79	0.50	มากที่สุด
6. สอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	4.27	0.97	มาก
7. หลังจากเรียนจบแล้ว อยากเรียนเรื่องอื่นต่อไปทันที	4.22	0.83	มาก
8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกลงมือทำด้วยตนเอง	4.27	0.79	มาก
9. นักเรียนจะเอาวิธีการทำอาหารไปทดลองทำที่บ้าน	4.27	0.86	มาก
รวม	4.36	0.30	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลสองแคว อำเภอต๋อยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.30)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อ ดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 72)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	2.63	0.49	มาก
2. นักเรียนรู้จักขนมในท้องถิ่นจากกิจกรรมลดเวลาเรียน	2.66	0.49	มาก
3. นักเรียนมีความสุขได้ลงมือทำขนม	2.57	0.56	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	2.59	0.56	มาก
5. นักเรียนจะเอาวิธีการทำขนมไปทดลองทำที่บ้าน	2.70	0.52	มาก
รวม	2.63	0.22	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะโดยภาพรวม 4.57 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.22)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านเหล่าเป่า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 56)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	3.89	1.30	มาก
2. นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้นจากกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.38	0.78	มาก
3. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.03	1.12	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	4.53	0.86	มาก
5. นักเรียนจดจำเรื่องราวในบทเรียนได้เป็นอย่างดี	4.38	0.91	มาก
6. สอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	3.82	1.29	มาก
7. หลังจากเรียนจบแล้ว อยากเรียนเรื่องอื่นต่อไปทันที	4.23	0.87	มาก
8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกลงมือทำด้วยตนเอง	4.03	1.12	มาก
9. นักเรียนจะเอาวิธีการทำอาหารไปทดลองทำที่บ้าน	4.49	0.88	มาก
รวม	4.19	0.41	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านเหล่าเป้า ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.41)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอดอยหล่อ ดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 25)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	2.48	0.65	มาก
2. นักเรียนรู้จักชนในท้องถิ่นจากกิจกรรมลดเวลาเรียน	2.72	0.61	มาก

3. นักเรียนมีความสุขได้ลงมือทำขนม	2.68	0.55	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	2.76	0.52	มาก
5. นักเรียนจะเอาวิธีการทำขนมไปทดลองทำที่บ้าน	2.68	0.55	มาก
รวม	2.54	0.29	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอค้อยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.29)

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอค้อยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (n = 68)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนอยากให้ถึงคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เร็วๆ	4.82	0.42	มากที่สุด
2. นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้นจากกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.49	0.65	มาก
3. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมทำอาหารพื้นบ้าน	4.37	0.75	มาก
4. กิจกรรมน่าสนใจ และน่าติดตาม	4.27	0.83	มาก
5. นักเรียนจดจำเรื่องราวในบทเรียนได้เป็นอย่างดี	4.85	0.35	มากที่สุด
6. สอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	4.25	0.95	มาก
7. หลังจากเรียนจบแล้ว อยากเรียนเรื่องอื่นต่อไปทันที	4.32	0.77	มาก
8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกลงมือทำด้วยตนเอง	4.13	0.85	มาก

9. นักเรียนจะเอาวิธีการทำอาหารไปทดลองทำที่บ้าน	4.14	0.87	มาก
รวม	4.40	0.27	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านใหม่หนองหอย ตำบลสันติสุข อำเภอดอยหล่อที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับจัดกิจกรรมเสริมทักษะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.27)

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตร มีจุดประสงค์เพื่อนำหลักสูตรที่นำไปทดลองใช้และประเมินผลการใช้แล้วมาปรับปรุงเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้และเผยแพร่ โดยการนำผลจากการประเมินหลักสูตรจากเครื่องมือต่างๆ ข้อเสนอแนะของครู ผู้บริหาร นักเรียนตลอดทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นวิทยากร ตลอดจนนำข้อมูลจากการจัดประชุมสัมมนาผลการใช้หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตร จนได้หลักสูตรที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป